नेपाल गजेट

भाग २

नेपाल सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ५] काठमाडौं पौष १८ गते २०१२ साल [संख्या १८

कानून विभाग

श्री ५ महाराजाधिराजबाट बनाई बक्सेको तल लेखिएबमोजिमको ऐन सर्वसाधारणको जानकारीको निमित्त प्रकाशित गरिएको छ ।

२०१२ सालको ऐन नं. १७

स्वस्तिश्री गिरिराज–चक्रचूडामणि नरनारायणेत्यादि विविध विरुदावली विराजमान मानोन्नत ओजस्वी राजन्य प्रोज्ज्वल नेपालतारा ॐरामपट्ट अतुल ज्योतिर्मय त्रिशक्तिपट्ट अतिप्रबल गोरखादक्षिणबाहु महाधिपति फिल्ड मार्शल र सर्वोच्च कम्यान्डर इनचीफ श्रीमन्महाराजाधिराज श्री श्री श्री महाराज महेन्द्र-वीरविक्रम जङ्गबहादुर शाहबहादुर शमशेर जङ्गदेवानाम् सदा समरविजयिनाम् ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मधेश जिल्लाका गोस्वाराको बडाहाकिमको अख्तियारी सवालमा समयानुसार केही कलमहरू संशोधन र थप गर्नुपर्ने आवश्यक देखिएकोले श्री ५ महाराजाधिराजबाट यो ऐन बनाई जारी भइबक्सेको छ।

संक्षिप्त नाम १ [१] यो ऐनको नाम–'मधेश गोस्वारा ऐन, २०१२' भन्ने रहेको छ।

र विस्तार [२] यो ऐन मधेश जिल्ला इलाकाभर लागू हुनेछ।

[३] यो ऐन जिल्लामा दाखिल भएको मितिदेखि लागू हुनेछ।

शान्ति सुरक्षाको

१. (क) चोरी डकैती र राज्यको व्यवस्था उलट पुलट गर्नेसमेत हिंसात्मक काम कसैले गर्न नपाउने गरी रेखदेख पुऱ्याई शान्तिपूर्ण वातावरण कायम गर्ने पुलीसको कर्तव्य र जिल्लाका पुलीसहरू जिल्ला गोस्वाराका बडाहाकिमको रेख देखमा काम गर्ने हुनाले त्यसको पूरा पत्ता पुलीसनिमामबाट राखी ती खबरहरूबाट हिंसात्मक काम गरी शान्तिभंग र राज्यको व्यवस्था उलट पुलट गर्ने कुनै व्यक्ति, जमात अथवा संघ र संस्था कसैले ध्येय लिएको बुझिएमा सो रोक्न देहायका कलममा देहायबमोजिम काम कारवाई गर्नु गराउनुपर्छ।

[क] सभा गरी जुलूस निकाली शान्तिभङ्ग गर्ने काम गर्न लागेको थाहा पाउनासाथ जिल्ला जिल्लाका बडाहाकिमहरूले सो काम गर्न नपाउने गरी पुलीसद्वारा रोक्न लगाउनुपर्छ।

[ख] स्थानीय पुलीसले कन्ट्रोल गर्न सकिएन भन्ने खबर पठाएमा जिल्लाका बडाहाकिम आफै गै वा असिस्टेन्ट अथवा अरू खटाएको अफिसर तुरुन्त गै शान्त वातावरण ल्याउनुपर्छ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

[ग] केही गर्दा पनि मानेनन् भने लाठी चार्ज, टियरग्यास, फोहरा समेत अवस्थाअनुसार जे गर्नुपर्ने प्रयोग गरी शान्ति स्थापना गर्नुपर्छ ।

[घ] सो गर्दा पनि शान्त वातावरण ल्याउन सकिएन र गोली चलाउनुपर्ने आवश्यक परेमा सो गर्नुभन्दा अगाडि भिडलाई हटदैनौ भने गोली चलाइनेछ भनी स्पष्टसँग सो भिडले बुझ्ने गरी चेतावनी दिनू । यति गर्दा पनि हूल हटेनन् गोली चलाउने पर्ने भयो भने खटी गएका गोस्वाराको बडाहाकिम, असिस्टेण्ट र अरू मातहत अड्डाका हाकिम जो छन्, उसैले गोली चलाउनानिमित्त अर्डर लेखी सहिछाप गरी दिनुपर्छ ।

[ङ] इलाका परिस्थिति बिचारबाट अनुचित आन्दोलनको शंका भएकोमा पुलीसले जिल्लाका बडाहाकिमकहाँ तुरुन्त खबर दिनुपर्छ । लेखिएको आशंका पुलीसद्वारा वा अन्यत्रबाट खबर आई सुरक्षाको निमित्त कर्फ्यू लगाउनुपर्ने अवस्था देखिन आयो भने कर्फ्यू लगाउने बडाहाकिमले आर्डर दी गृहविभाग र राज्यव्यवस्थामा पनि तुरुन्त जाहेर गर्नू ।

[च] जिल्लाका बडाहाकिमले जिल्लाको मुख्य अफिसर र सोदेखि मुनिका जुनसुकै पुलीस या पुलीस अफिसरलाई काम र मौका हेरी लिखत या मौखिक अर्डर जे जुन दिनुपर्छ, दिन सक्नेछन् । सो अर्डर पाउनेले पनि सोबमोजिम तुरुन्त गर्नुपर्छ । कामको अनकूलले मौखिक अर्डरबाट काम लगाएकोमा फुर्सद हुनासाथ अह्राएको कामको लिखत अर्डर दिनुपर्छ । अर्जेन्ट भनी काम गर्नेले मौका पाउनासाथ लिखत

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

गराई लिनुपर्दछ। पुलीसको मद्दतले मात्र शान्ति कायम हुन सकेन भने बडाहाकिमले स्थानीय नजिक मिलिटरी कम्याण्डरबाट चाहिंदो जंगी जवानको मद्दत लिन सक्नेछन्; मद्दत मागेमा मिलिटरीले तुरुन्त मद्दत दिनुपर्छ।

[छ] पुलीसविभागका कर्मचारीहरूले ठिक ठिकसँग काम गरे नगरेको जाँचबुझ गर्न र पुलीस विभागका कर्मचारीहरू उपर परेको उजुरमा र हाल खबर जाहेर गर्ने विषयमा समेत देहायबमोजिम गरी हेर्नुपर्छ।

[१] पुलीसको थाना चौकी कहाँ कहाँ छन् ठिकसँग रहे नरहेको र थाना चौकी ठिक छन् छैनन् बडा-हाकिमहरूले बखत बखतमा जाँच गर्नु गराउनुपर्छ। थाना चौकीका स्रेस्ताहरू जाँच गर्दा यो मितिमा जाँचिएको भनी जाँच्नेले निस्सा लगाई दिनुपर्छ।

[२] माथि उपदफा (छ) को उपदफा (१) बमोजिम जाँच्दा जाँच्न लगाउँदा ठिक बेठिक के देखिन आउँछ सो रिपोर्ट गृहविभागमा पठाई १ प्रति बोधार्थ आई. जी. पी. कहाँ पनि पठाउने गर्नु।

[३] आफ्ना इलाकाको हाल खबर र कुनै काममा बन्दोबस्त गर्नुपर्ने देखिन आएमा आफ्नु राय समेत बडाहाकिमले लेखी सम्बन्धित विभागमा पठाई त्यस विषयको बोधार्थ १ प्रति र अरु हाल खबरै गृहविभागमा र राज्यव्यवस्थामा जाहेर गर्ने गर्नु।

मुद्रण विभाग

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

[४] पुलीसका कर्मचारीहरूले आफ्नु कर्तव्य पालन गरेनन् भन्नेसमेत शिकायत किसिमको निवेदन बडाहाकिमकहाँ पर्न आएमा स्थानीय अफिसर-देखि तलका मानिसहरूको उपर पर्न आएको उजुर दावी स्थानीय मुख्य अफिसरकहाँ बुझाउनलाई लेखोटसाथ पठाउनुपर्छ ।

[५] स्थानीय थानाका मुख्य अफिसरउपर परेको उजुरमा बडाहाकिमले नै हेर्ने, अरू त्यसदेखि माथिका उपरको उजुरी आएमा आई. जी. पी. छेउ पठाई बोधार्थ गृहविभाग तथा राज्यव्यावस्थामा पनि पठाउने गर्नू । आई. जी. पी. ले पनि त्यस्तो उजुरी किनारा गरी यस किसिमसँम किनारा भयो भन्ने कुरा बडाहाकिमकहाँ लेखी पठाउने गर्नुपर्छ ।

(६) बडाहाकिमको लेखोटसाथ त्यस्तो निवेदन पत्रहरू आएमा स्थानीय अफिसरले र आई. जी. पी. ले पनि जो गर्नुपर्ने गरी यसमा यस किसिमबाट किनारा भयो भनी बडाहाकिमकहाँ पठाउनुपर्छ ।

(७) पुलीस कर्मचारीहरूले आफूले गर्नुपर्ने काम गर्दा अन्यायसँग ऐन सवाल सनद विरुद्ध गरी हामीहरूलाई दुःख पीर दिए भन्नेसमेत ऐन सवालले नालिस उजुर गर्न पाउने कुराको नालिस फिराद उजुर पर्न आएमा स्थानीय अफिसरसम्मका नाउँमा परेको उजुर बडाहाकिमले हेरी किनारा लगाउनू

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।
१८६

त्यसदेखि माथिका दर्जाहरूउपर हजुर पर्ने कारबा सो उजुर तुरुन्त गृहविभागमा पठाउनू।

नोट— यसमा देहायका शब्दले देहायका दर्जाका पुलीस कर्मचारीलाई लिइएको छ।

स्थानिय मुख्य अफिसर भन्नाले बडे बडा हाकिमको इलाकाभित्रको [थानाहरूको नियन्त्रण गर्ने अफिसर] मुख्य अफिसर।

स्थानीय अफिसर भन्नाले ठानाको इनचार्ज।

स्थानीय मुनिका अफिसर भन्नाले स्थानीय अफिसर मुनिका अरू कर्मचारी।

(ञ) देशमा शान्तिभंग हुने र मुलुकलाई हानि पुग्ने डर लाग्दो काम कुरो भैरहेको वा हुन लागेको समेत छ छैन भन्ने सुराक पत्ता लगाउनानिमित्त नगरी नहुने खर्चको लागी फि गोस्वाराके कं.रु ५०० निकाशा भएको छ। त्यसबाट चाहिने मानिसहरू राखी बराबर सुराक पत्ता लगाउँदै रहनुपर्छ। त्यसको सुराक पत्ता लागेमा आफ्ना आफ्ना इलाकाको शान्ति सुरक्षाको जिम्मा स्थानीय बडाहाकिमको हुने हुनाले निजले मौका हेरी आफैं जाने वा पुलीस अफिसर वा आफूमुनिका अरू अफिसर खटाउने समेत जो गर्नुपर्ने गरी शान्ति सुरक्षा कायम राख्नुपर्छ।

(झ) पुलीस विभागका अफिसरसमेतले गर्नुपर्ने लगाए अराएको काम ठिकसँग नगरेमा सो नगरेको कुरा लेखी आइ. जी. पी. गृहविभागमा पठाउने गर्नू। गृहविभाग र आइ. जी. पी. ले पनि अनुशासनको पूरा विचारसाथ उचित कारबाई गरी ठहर बडाहाकिमलाई पनि सूचना दिनू।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ञ) चोरी डाँकाको बचाउनिमित्त कार्तिकदेखि चैत्रसम्म ६।६ महिना बेलुका ९ बजेदेखि बिहान ४ बजेसम्म र बैशाखदेखि आश्विनसम्म ६।६ महिना बेलुका १० बजेदेखि बिहान ३ बजेसम्म प्यारोल वा निकाशा लिएका मानिसबाहेक अरू मानिस आवत जावत बन्द गराउनू। सो समयमा बडाहाकिमले पुलीस ठाना र गोरखाराका सुबेदार, जमादार हुद्दामा १ जना र सिपाही ४ समेत जम्मा ५ जनामा नघटाई प्यारोल दी ठाउँठाउँमा रमन घुमाउन लगाई बेसमयमा आवत जावत गर्नेलाई पक्री थुनी राखी भोलीपल्ट बडाहाकिमले जाँची बुझी शंका नलागेका छोडनुपर्ने ठहरेकालाई छोडी र पटके अथवा बदमासी किसिमको ठहरेकालाई दिनसम्म खाली थुनी छाडिदिनू। आवश्यक पर्न आएमा बडाहाकिमले आफ्ना इलाकाभर जुन ठाउँमा आवश्यक पर्छ, पहिले नै समय अवधि स्थानको सूचना दिई लेखिएअनुसार आवत जावत बन्द गराउन सकनन्। बेहकमा मानिसलाई दुःख पीर दिएको वा अनुचित कारवाई गरेको ठहरे बडाहाकिमले जवाफदेही हुनुपर्छ।

(ट) नेपाल सुरक्षा ऐनको प्रयोग गर्नुपर्‍यो भन्ने इलाकाको पुलीसको रिपोर्ट आएमा र अन्यत्रबाट खबर आएमा जिल्लाका बडाहाकिमहरूले सुरक्षा ऐनको प्रयोग गर्नुपर्ने भई गरेमा सो सूचना गृहविभागमा र राज्यव्यवस्थामा समेत दिनुपर्छ।

(ठ) जिल्लाका बडाहाकिमको विचारमा तुरुन्त कारवाई नगरेमा आफ्नो इलाकाभित्र कसैले कुनै काम गर्न लाग्दा वा

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

कतै केही वस्तु रहँदा या कसैले राख्दा हुन दंगा भई शान्ति सुरक्षा भंग हुने या न्यायोचित काम गर्ने हिड्नेलाई बाधा विरोध रोकावट दुःख पीर या शारीरिक नोक्सानी हुने या ज्यान स्वास्थ्य या सुरक्षालाई नोक्सान गर्ने सम्भव देखिएमा र देहायबमोजिमकोमा सो हुन गर्न नपाउने संभव देखिएमा देहायबमोजिमको निर्देश दिए हुन्छ।

(१) कसैलाई कुनै काममा निषेध गर्ने।

(२) कुनै वस्तु या सम्पत्तिको मालिक या मेनेजरलाई कुनै वस्तु या चीज सो ठाउँबाट हटाउन या सो ठाउँमा कुनै काम नगर्नु भन्ने।

(ङ) माथि लेखिएबमोजिमको निर्देश दिंदा सो निर्देश दिनुपर्ने मुख्य मुख्य कारण लेखी पुर्जी पठाउँदा तुरुन्त हाजिरहुनु भन्ने बोली पार्नु। सो मानिस फेला नपरेमा र पुर्जी पठाउने समय नरहेमा मौका हेरी ढोल भ्याली पीटाई या सबैले देख्ने मुख्य मुख्य ठाउँमा र फेला नपरे जस्लाई निर्देश दिनुपरेको छ, निजको घर देखाबा सो बेहोराको पुर्जी टाँसी यो निर्देश जारी गर्नु हुन्छ। निर्देश दिनुपर्ने मानिस फेला परेन भने वा सम्मनको रीत पुगेको छैन भनी काम रोक्नुपर्दैन।

(ढ) कुनै खास स्थानीय इलाकाभित्र यसो नगर्नु भन्ने आडर कुनै खास व्यक्ति या सबैको लागि जारी गर्न हुन्छ।

(ण) आफु वा आफ्ना साविकवाला या आफ्ना मातहतको हाकिमले यो दफाअनुसार जारी भैरहेको यस्तो आडर उजुर पर्न आएमा वा आफ्नै विचार बाट बडाहाकिमले घट बढ वा खारेज गर्न सक्छन्।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(त) सो आदरको खिलाप करैको दरखास्त विन्तिपत्र पर्न आए-मा विन्तिपत्रवाला या निजको वारेसलाई आफ्नो आफिसमा हाजिर भई आफ्नो बेहोरा सुनाई वहस गर्ने मौका दिनु पर्छ। निजको कुरा सबै वा केही बेमनासीब देखिएमा सो बुँदा काट्ने पर्चा लेखी र खनुपर्छ।

(थ) यस्तो अर्डर १ पटकमा २ महिनाभन्दा बढ्ता अवधिको जारी हुन सक्नैन, यस्तो अर्डर जारी गरेमा सो बेहोराको रिपोर्ट लेखी तुरुन्त गृहविभाग र र.ज्यव्यवस्थामा पठाउनुपर्छ

[द] यस्तो रिपोर्ट आएमा राज्यव्यवस्थागट सो आडर खारेज गर्नुपर्ने देखिए खारेज गर्न सक्छन्।

[ध] आफ्नो जिल्ला इलाकाभित्र जग्गा जमीन पानी अथवा सांध सिमानावार शान्तिभंग हुन जाने जस्तो झगडा भएको छ वा हुन लागेको छ भन्ने पुलीसको रिपोर्ट अथवा जाहेरी पर्न आएमा विचार गरी आफ्नो चित्तमा लागेका कुराको पर्चा खडा गरी सो पर्चाको मुख्य दाहरु पुर्जीमा परी त्यसले हुबै थर झगडियालाई त्यस्तो वडाहाकिमले तोकेको म्यादभित्र आफैं वा वारेसद्वारा गोस्वारा कचहरीमा आई सो झगडा परेको चल अचल झगडा परेको २ महिना अघि आफ्नो भोग चलनमा रहेको सबूदसाथ बयान गर्नु-पर्छ भन्ने निर्देश गर्नुपर्दछ।

[न] यो दफाको अभिप्रायका लागि जग्गा जमीन अथवा पानी भन्ने लब्जले घरहरू बनार माछा मार्ने ठाउँ बाली नाली अथवा जग्गाको अरु उब्जनी र यस्तो जुनसुकै सम्पत्तिको किराय अथवा मुनाफासमेतलाई बनाउँछ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

959

[प] सो अर्डरको १ प्रति बडाहाकिमले निर्देश दिएअनुसार यसमा मानिस अथवा मानिसहरूलाई पुर्जी गरी पठाउनेछ र कसैकन १ प्रति बाहिं झगडा परेका वा पर्ला भन्ने संभव भएको ठाउँहरुको माझमा टाँसी प्रकाश दिनेछ ।

[फ] यस्तो मुद्दा अदालतहरूले निर्णय गर्ने हुनाले बडाहाकिमले झगडा परेको वस्तुको हक बेहक छुट्याउने काम गर्ने छैन । तर यस्तो अर्डर दिएकोमा २ महिनाअघि चलन गरी रहेकैलाई थामी राखी दिनुपर्ने बडाहाकिमका विचारमा लागेमा उसैको चलनमा दिन पनि सक्नेछन । बडाहाकिमले संकटकालिन अवस्थाको हो भन्ने विचार गर्छ भने यो दफामुताबिक निर्णय नभएसम्म सो झगडा परेका वस्तु माथवर जिम्मा दिन सक्छ ।

[ब] यसरी अड्डामा आउनुपर्ने निर्देश पाएका दुवैथर झगडिया आई झगडा परेको या पर्ने संभव छैन भन्ने कागज गरी दिए भने उपदफा [फ] बमोजिमको आडर [निर्देश] बडाहाकिमले खारेज गर्नुपर्छ । त्यस किसिमसँग खारेज नभएसम्म सो आडर कायमै रहनेछ ।

[भ] बडाहाकिमका इलाकाभित्रमा कुनै व्यक्तिले शान्तिभंग गर्ने खोजेको छ भन्ने भरपर्दो खबर आयो र सो खबर बडाहाकिमलाई मुनासिब लाग्यो भने त्यस्ता व्यक्तिलाई धन जमानत वा हाजिर जमानी अथवा फैज जमानी लिई वा नलिई वर्ष दिनसम्म शान्तिभंग हुने काम गर्नेछैन भन्ने कागज गराउन सक्छ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

[म] माथि उपदफा [भ] बमोजिम काम गर्ने अख्तियार नभएका असिस्टेन्ट र सो मुनिका अफिसरहरूलाई आफ्ना मातहत भित्रमा कुनै ठाउँमा कुनै व्यक्तिले शान्तिभंग गर्न लागेको छ भन्ने भरपर्दो खबर आएमा त्यस्ता मानिसहरूलाई पुर्जी गरी पक्री बडाहाकिमकहाँ पक्रनाको कारणसमेत खोली पठाइहुपर्दछ; त्यस्ता मानिसहरूलाई थुन्नु छाड्नु बडाहाकिमको तजवीज।

(य) माथी [भ] [म] दफाहरूबमोजिम कागजहरू गराउँदा गर्दिन भनी नाजायज अड्नेलाई बडाहाकिमका तज-वीजले ६ महिनासम्म थुनामा राख्न सकनेछ।

[र] जिल्ला–बडाहाकिमका इलाकाभित्र कुनै मानिसले लेखेर अथवा वचनले अथवा कुनै किसिमबाट श्री ५ महाराजाधिराज र मौसूफका राज–परिवार, नेपालका र नेपालस्थित राज-दूतहरू तथा कानूनद्वारा स्थापित सरकारलाई द्वेष र घृणा उत्पन्न गर्ने प्रयत्न गर्छ भन्ने पूरा प्रमाण पुगेमा त्यस्ता व्यक्तिलाई रु. १००० सम्म जरिवाना बडाहाकिमले गर्न सक्नेछन्, त्यति सजायले नपुग्ने देखी जाहेर गरेमा १ वर्ष-सम्म कैद सजाय सरकारले गर्न सकनेछ। तर रजिष्टर भएका अखबारका सम्पादक, त्यसका धनी र छाप्ने मानिसप्रति २००६ साल छापाखाना र प्रकाशन रजिष्टरी सम्बन्धी ऐन र २००८ सालको प्रकाशन रजिष्टरी ऐनबमोजिम हुनेछ।

(ल) सरकारले गरेको काममा विद्वेष घृणा नर्फेलाई आलोच-ना गरेकोमा र त्यसनो सरकारी कारबाईलाई न्यायोचित उपायले परिवर्तन गर्ने उद्देश्यले गरेको कामलाई माथि (र) दफाबमोजिम सजाय गर्न हुँदैन।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ख) देहायका ६ कुराको आदत भएका व्यक्तिउपर बडाहाकिमलाई शंका लागेमा धन जमानत ली वा हाजिर जमानत ली अथवा फेल जमानी ली वा नली एक पटक १ वर्षसम्म सो काम गर्नेछैन भन्ने कागज गराउन सक्नेछन्।

(१) शान्तिभंग गर्ने;

(२) बराबर चोरी डाँका र डकैती गर्ने;

(३) चोरी ल्याएको माल हो भनी जानी जानीकन पनि लिने किन्ने,

(४) चोरी डाँकालाई बस्न दिने, उसले चोरी डकैती गरी ल्याएको माल लुकाउने अथवा लुकाउन मद्दत गर्ने।

(५) बराबर स्त्रीजातिको जबरजस्ती सतीत्व डगाउने र ज्यू मास्ने बेच्ने महलको दफा २ र ३ मा लेखिएको काम गर्ने।

(६) जमानत नलिई फुका रहन दिएमा समाजलाई खतरा हुन जाला भनी शंका भएको खतर्नाक व्यक्ति।

[ग] शान्ति सुरक्षा राख्ने विषयमा बडाहाकिमहरूलाई दिइएको अख्तियारीबमोजिमको काममा निजहरूले कुनै अदालतमा सवाल जवाफ गर्नुपर्नेछैन।

२. मुद्दा मामिला हेर्ने विषयमा देहायबमोजिम गर्न गराउन्।

[क] जिल्ला पुलीसका नाउँमा भएका सवालबमोजिम स्थानीय पुलीस र पुलीस अफिसरहरूले गर्नुपर्ने काम काजमा समेत जिल्लाका बडाहाकिमले हेरदेख गर्ने भएकाले अवस्था:-

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

न्त पुलीसको सवालबमोजिम पुलीसले पक्राउ गरी ल्याएका मुद्दाहरूमा देहायमा लेखिएबमोजिमको मुद्दाहरू बडाहाकिमहरूले हेर्ने र अरूमा इलाका अदालत अमिनीहरूमा बुझाइदिनुपर्छ। इलाका अदालतहरूले पनि सो मुद्दाहरू बुझी सो ऐन सवालबमोजिम कारबाई गर्नू।

(१) सरकारिया चोरीमा, जतिसुकै दश बिगो भएको भए पनि।

(२) कुटपिट बेहती मुद्दामा अंगभंग पुगेको वा खत नपरी नीलडाम दाम रगतपक्षसम्म मात्र भएको र बेहतीका ऐनले सजाय हुने मुद्दा।

(३) ३ वर्षदेखि बढ्ता कैद नहुने र ५० रु देखि बढी बिगो नभएको चोरी मुद्दा औ जतिसुकै सजाय हुने भए पनि बगलीमारा।

(४) खोटा चलन।

(५) खोटा टक मार्ने।

(६) जतिसुकै बिगो भएपनि सरकारिया र साहू महाजनको समेत भारी चोरी गरेका चोर पक्राउ गरी बजार अड्डाबाट बुझाउन पठाएको चोरी मुद्दा।

(७) कालो बजार।

(८) नाफाखोर।

(९) चली आएको देव देवताको स्थानमा बाहेक स्त्री-जाती चौपाया मारेको।

(ख) अपील हेर्ने विषयमा देहायबमोजिम गर्नु गराउनुपर्छ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(क) जिल्ला गोस्वारा मातहतका सूरता अड्डाहरूले गरेको फैसलाउपर चित्त नबुझनेले देहायबमोजिम जिल्ला गोस्वारामा अपील गर्न पाउँछ, जिल्ला गोस्वाराले पनि देहायबमोजिम गरी किनारा गरिदिनुपर्छ।

(१) अरू अड्डाउपर अपील परेको जग्गा जमीनमा ५ रोपनी, ५ बिगाहा, माटो मुरी नखुमेकोमा १ रुपैयाँ तिरोको बिगामा रु ५०० दण्डमा रु १०० कैदमा रुपैयाँ तिर्न पाउने नपाउने समेत २ किसिमको १ वर्षसम्म कैद हुने मुद्दामा सुरू तहका अड्डासँग बडाहाकिमको राय मिली फैसला भएमा अपील अड्डालाई भएका अख्तियारीसरह बडाहाकिमउपर अपील लाग्न सक्तैन।

(२) लेखिएको बिगो दण्ड कैद हुनेमा पनि सुरु अड्डाको र गोस्वाराको राय नमिलेमा र सोभन्दा बढी दण्ड बिगो कैद हुने मुद्दामध्ये भंसार चोरी र कालोबजार गरेको मुद्दाबाहेक अरू मुद्दामा चित्त नबुझनेले ऐनका म्यादभित्र गोस्वाराउपर न्यायालयमा अपील दिनुपर्छ।

[३] भंसारविषयको र कालो बजारबारेको जतिसुकै बिगो दण्डकैद हुने र अरू सरकार दुनियाँ सम्बन्धीको मुद्दामा बडाहाकिमले पाएका अख्तियारीभन्दा बढी दण्ड सजाय हुने मुद्दामा बडाहाकिमउपर सम्बन्धित विभागमा अपील गर्न पाउँछ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१५६

[४] बडाहाकिमहरुले सुरु आफ्नै अड्डामा डायर भएका मुद्दा मामिलामा रु. २५ सम्म दण्ड गरेको मुद्दामा भने बडाहाकिमहरुउपर अपील लाग्न सक्तैन ।

[ग] मातहत अड्डाउपर परेको अपील र मुद्दा मामिलासमेत ऐनका म्यादभित्र ऐन सवाल अख्तियारबमोजिम छिन्नु बाहेर गर्नुपर्नेजति ठहऱ्याई बाहेर गर्नु, नछिनी बाँकी राखेमा मनासीब कारणले रहेको बाहेक अरुमा गोस्वाराका बडाहाकिमलाई मुद्दैपिच्छे रु १० जरीवाना हुनेछ ।

[घ] यो सवाल जारी हुनुभन्दा अघि डायर भई रहेका मुद्दाहरुमध्ये हेर्ने अख्तियारी पाएभन्दा बढी बिगो दण्ड कैद लाग्ने प्रसंगीले डायर भैरहेका मुद्दाहरु इलाका अदालत अदालतीसमेत जहाँ बुझाउनुपर्छ बुझाइदिनू ।

[ङ] सरह दिया मुगलानिया समेत जो सुकैले गुप्ती तलवार ली हिंडेमा र बदमासीको नियतले तरवार कटारी छुरी ली हिंडेको शंकाले पक्री आएकोमा बडाहाकिमले बुझ्दा पनि बदमासीको नियतले ली हिंडेको ठहरे फैसला गरी सजाय गर्नुपर्छ ।

[च] माथि [ङ] दफामा लेखिएबमोजिम भएकोमा हतियार जफत गरी ली रु. ५ देखि रु. ५०० सम्म जरिवाना वा १ दिनदेखि ३ महिनासम्म कैद अथवा कैद र दण्डसमेत दुबै बडाहाकिमका तजबीजले गर्नेछन् ।

३. देहायका कुरामा देहायमै लेखिएबमोजिम गर्नु गराउनुपर्छ.

[क] बाटो घाटो इत्यादिमा परी रहेको मालहरु पाइयो फेला पऱ्यो भने ओगुल्दै पनि सो पाए फेला पारेमा ३५ दिन-

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।